
Analiza conformității rapoartelor de sustenabilitate ale companiilor românești privind respectarea cadrului conceptual GRI

Drd. Alexandra-Oana MARINESCU,
Academia de Studii Economice București,
e-mail: alexandra.marinescu@cig.ase.ro

Rezumat

Raportarea nefinanciară a devenit o preocupare a managerilor deoarece companiile sunt evaluate atât pe plan financiar, cât și pe plan social. Obiectivul acestei lucrări este de a arăta gradul de respectare a elementelor din cadrul Global Reporting Initiative (GRI) și de a explica dimensiunile ESG (eng. environmental, social and governance – mediu, social și guvernanta), precum și conformitatea rapoartelor de sustenabilitate ale companiilor românești indexate pe site-ul oficial al Global Reporting Initiative (GRI) cu cerințele standardelor G4 GRI Standards. Astfel, pentru atingerea acestui obiectiv, s-au analizat companiile indexate pe site-ul oficial GRI. Metoda de cercetare utilizată este bazată pe acordarea de scoruri pentru nivelul de conformitate a rapoartelor cu o grilă de notare elaborată pe baza revizuirii literaturii. Studiul de caz a evidențiat trei tipuri de mecanisme de izomorfism: coercitiv, normativ și mimetic, în vederea elaborării rapoartelor de sustenabilitate. Studiul demonstrează tendința crescătoare a companiilor de a publica rapoarte de sustenabilitate conforme cu cadrul GRI Standards, în fiecare an.

Cuvinte-cheie: raportare nefinanciară; companii românești; ESG; izomorfism; GRI

Clasificare JEL: M14

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Marinescu, A-O., (2020), Analysis on the Compliance of Sustainability Reports of Romanian Companies with GRI Conceptual Framework, Audit Financiar, vol. XVIII, no. 2(158)/2020, pp. 361-375,
DOI: 10.20869/AUDITF/2020/158/011

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2020/158/011>
Data primirii articolului: 3.11.2019
Data revizuirii: 17.02.2020
Data acceptării: 28.02.2020

1. Introducere

Inițiativele de responsabilitate socială corporativă (*corporate social responsibility*: CSR, engl.) joacă un rol important în comunicarea de informații nefinanciare. Inițiativele de CSR sunt reprezentate de îmbunătățirea reputației corporative și de creșterea interesului părților interesate (*stakeholders*, engl.) asupra efectului pe care companiile îl au asupra societății și a mediului. Prin urmare, părțile interesate sunt determinate să solicite companiilor să aibă un comportament social și ecologic. Responsabilitatea socială corporativă încurajează companiile de pe tot globul să acorde o deosebită atenție practicilor de raportare a informațiilor nefinanciare.

Scopul acestui studiu este de a arăta dacă entitățile românești sunt orientate să publice rapoarte de sustenabilitate, în vederea obținerii performanței. Lucrarea este structurată după cum urmează: în a doua secțiune este revizuită literatura de specialitate, în continuare se prezintă metodologia cercetării. A patra secțiune analizează elementele GRI, urmată de o secțiune de discuții, iar a șasea secțiune analizează conformitatea rapoartelor de sustenabilitate cu indicatorii GRI și cu regulamentul CNVM 1/2006. Ultima secțiune cuprinde concluziile și limitele acestui studiu, precum și direcțiile de cercetare viitoare.

2. Recenzia literaturii de specialitate

Raportarea nefinanciară este un motor economic strategic care deschide calea către succesul și sustenabilitatea viitoare (Healy și Palepu 2001; Verrecchia, 1993; Ortas et al., 2015). Raportarea nefinanciară este determinată de aspecte care au impact asupra mediului înconjurător, cât și de aspecte sociale, datorate activităților economice. Raportarea nefinanciară determină companiile să fie mai transparente și răspunzătoare de performanța lor (Hartman et al., 2007; Nielsen et al., 2007).

Raportarea nefinanciară este un subiect larg și poate avea abordări diferite în funcție de corporație. Una din abordările privind raportarea nefinanciară pe care corporațiile o adoptă, este modul în care își raportează activitățile nefinanciare. Obiectivul strategic sau avantajul competitiv pe care îl pot obține corporațiile din raportarea nefinanciară este un motor-cheie în nevoia

lor de a adopta sau abandona raportarea de informații nefinanciare (Cummings et al., 2000; Greening et al., 2000).

În ultimii 20 de ani, a apărut o vastă literatură despre raportarea nefinanciară, împreună cu o serie de cadre fezabile de raportare nefinanciară. Una dintre cele mai notabile este *Global Reporting Initiative* (GRI). GRI a emis versiunea de standarde G4, linii directoare care pot fi aplicate corporațiilor de diferite dimensiuni și din diverse locații (GRI 2018). GRI este o organizație non-guvernamentală, apărută în 1997 în Statele Unite ale Americii din organizațiile non-profit „Ceres” (Coaliția pentru Economii Responsabile de Mediu) și „Tellus Institute”, cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (*United Nations Environment Programme*: UNEP, engl.). Acesta a lansat o versiune „proiect de expunere” a Ghidului Raportării Durabilității din 1991¹, prima versiune completă din 2000, a doua versiune fiind lansată la Summitul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă din Johannesburg (2002). Deși GRI este un organism independent, rămâne un centru colaborator al UNEP și lucrează în cooperare cu Pactul Global al Națiunilor Unite (*United Nations Global Compact*, UNGC, engl.).²

GRI este cadrul de raportare recunoscut pe scară largă ca un lider în standardizarea internațională a rapoartelor privind dezvoltarea sustenabilă a companiilor și este axat pe principii (Bebbington et al., 2012; Gray, 2010; Mahoney et al., 2013). De asemenea, este considerat baza conceptului de sustenabilitate, deoarece are o largă deschidere în aplicabilitatea principiilor de către firmele multinaționale care operează în diferite sectoare (Joseph, 2012).

Teoria instituțională presupune că organizațiile adoptă practici de management care sunt considerate legitime de către alții, indiferent de utilitatea lor reală (Carpenter et al., 2001). Astfel, interesul părților interesate asupra impactului entităților și asupra mediului natural obligă companiile să adopte noi practici de raportare (Hussain et al., 2002; Tsamenyi et al., 2006). Din această perspectivă, raportarea informațiilor nefinanciare este un important factor pentru o strategie de legitimare, precum și pentru gestionarea reputației corporative (Clarke et al., 1999). Responsabilitatea socială corporativă este

¹ <https://www.sustainability-reports.com/global-reporting-initiative-gri-presents-exposure-draft-of-the-sustainability-reporting-guidelines/>

² https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Reporting_Initiative

considerată un canal important pentru companii de a comunica și a-și convinge părțile interesate că sunt receptive la societate.

Practicile de raportare pot fi difuzate organizațiilor prin intermediul a trei mecanisme: izomorfism coercitiv, izomorfism normativ și izomorfism mimetic (DiMaggio și Powell, 1983). DiMaggio și Powell (1983), Jennings et al. (1995), Milstein et al. (2002) și Delmas (2002) definesc „izomorfismul coercitiv” ca fiind un rezultat din presiunile impuse de guvern, piețele de capital sau de societate, cum ar fi sistemul de reglementare legală în cadrul căruia organizațiile funcționează, în timp ce Peng (2002) îl definește ca urmare a regulilor informale ale jocului. „Izomorfismul normativ” este definit de DiMaggio și Powell (1983) și reprezintă presiunile exercitate de profesie și organizațiile nereglementate. „Izomorfismul mimetic” este tendința companiei de a imita cele mai bune practici și ajută entitățile să obțină legitimitate.

În România, comunicarea de aspecte nefinanciare a fost voluntară până la apariția Directivei 2014/95/EU, cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017 și adoptată prin OMFP 1938/2016, prin care s-a introdus „Declarația nefinanciară” în rapoartele anuale. Raportarea de informații nefinanciare în România se caracterizează printr-o influență globală tot mai mare, iar practicile de raportare nefinanciară sunt strâns legate de durabilitatea corporativă. O cercetare a KPMG (2013) arăta că 14% dintre cele mai mari 100 de firme din lume utilizează termenul de „responsabilitate corporativă”, 25% dintre firme utilizează „responsabilitatea socială corporativă” și 43% dintre firme utilizează termenul de „sustenabilitate”.

Acest studiu se axează pe standardele generale legate de raportarea informațiilor nefinanciare, respectiv cele care înglobează cei trei piloni de dezvoltare durabilă: financiar, social și de mediu. În ceea ce privește evaluarea performanțelor globale ale companiei, Friedman (1970) consideră că raportarea de informații nefinanciare este o problemă de „agenție” (*agency theory*, engl.) și sugerează că această raportare are un efect negativ asupra performanței financiare a companiei deoarece implică unele costuri. Brown et al. (2006), invocând teoria costurilor agenției, indică faptul că managerii pot beneficia de utilizarea resurselor prin filantropie corporativă, în timp ce acționarii au pierderi prin cheltuieli de caritate. Lee et al. (2009, 2018) și Barnea et al. (2010) consideră că firmele lider din domeniul sustenabilității corporative defavorizează portofoliul pieței, conducând la un efect negativ al raportării de informații nefinanciare asupra

performanței. În schimb, Freeman (1994) sugerează că, din perspectiva părților interesate, raportarea de informații nefinanciare are un efect pozitiv asupra performanței financiare a companiilor, deoarece firmele au relații cu diferite părți interesate. Acestea conduc în mod direct la îmbunătățirea relațiilor cu părțile interesate, la reducerea costurilor și, de asemenea, cresc oportunitățile de piață. Statman et al. (2009) consideră că firmele cu un rating ridicat în raportarea de informații nefinanciare oferă un randament mai mare decât cele care nu publică informații nefinanciare. Jo et al. (2011, 2012) arată că angajamentul pentru raportarea de informații nefinanciare afectează pozitiv performanța. De asemenea, publicarea de informații nefinanciare este de natură să crească identificarea noilor părți interesate și încrederea acestora, cât și calitatea, dar și rezultatele companiei (Su et al., 2017, You et al., 2019). Kim et al. (2017) a constatat că există o relație pozitivă între percepția publicării de informații nefinanciare și între personalul contractual. Calitatea acestora, condițiile de muncă duc la un angajament afectiv, la un bun comportament organizațional și la performanță la locul de muncă.

Rapoartele de sustenabilitate oferă o viziune a organizației în ceea ce privește activitățile sale sociale și furnizează un supliment la situațiile financiare, furnizând informații despre un anumit set de activități ale organizației (Orhan et al., 2011). Rapoartele de sustenabilitate reflectă toate dimensiunile ESG (vezi **Tabelul nr. 1**) ale performanței durabile, iar fiabilitatea, obiectivitatea și credibilitatea lor sunt afirmate de certificările ISO și de Cadrul de raportare GRI. Prin urmare, rapoartele de sustenabilitate sunt axate pe gestionarea performanței în cadrul organizației și pe relațiile cu părțile interesate (Thiel, 2020).

Standardul ISO 14000 de mediu și ISO 26000 privind dezvăluirea de informații nefinanciare oferă rapoartelor o asigurare externă cu privire la credibilitatea și legitimitatea proceselor de gestionare și comunicare eficientă a performanței durabile către toate părțile interesate.

Studiul de față arată potențialul companiilor românești indexate pe site-ul GRI de a obține performanță prin respectarea și alinierea la principiile cadrului conceptual GRI. Această cercetare contribuie la înțelegerea mai bună a practicilor de raportare a informațiilor nefinanciare din punct de vedere al respectării cadrului GRI, cât și la demonstrarea gradului de conformitate a rapoartelor de sustenabilitate ale companiilor românești indexate pe GRI.

Tabelul nr. 1. Elementele cadrului GRI			
Financiar	Mediu natural	Social	
GRI 102 Raportare generală (General Disclosures, engl.)	GRI 301 Materiale (Materials, engl.)	GRI 401 Forța de muncă (Employment, engl.)	GRI 410 Practici de securitate (Security Practices, engl.)
GRI 103 Abordarea managementului (Management Approach, engl.)	GRI 302 Energie (Energy, engl.)	GRI 402 Relații de muncă/management (Labor/Management Relations, engl.)	
GRI 201 Performanță economică (Economic Performance, engl.)	GRI 303 Apă (Water and Effluents, engl.)	GRI 403 Sănătate și securitate la locul de muncă (Occupational Health and Safety, engl.)	GRI 412 Drepturile omului (Human Rights Assessment, engl.)
GRI 202 Marketing (Market Presence, engl.)	GRI 304 Biodiversitate (Biodiversity, engl.)	GRI 404 Training și educație (Training and Education, engl.)	GRI 415 Politici publice (Public Policy, engl.)
GRI 203 Impactul economic indirect (Indirect Economic Impacts, engl.)	GRI 305 Emisii (Emissions, engl.)	GRI 405 Diversitatea și egalitate de șanse (Diversity and Equal Opportunity, engl.)	GRI 416 Protecția consumatorului (Customer Health and Safety, engl.)
GRI 204 Practici de achiziție (Procurement Practices, engl.)	GRI 306 Deșeuri (Effluents and Waste, engl.)	GRI 406 Nediscriminare (Non-Discrimination, engl.)	GRI 417 Marketing și Etichetare (Marketing and Labeling, engl.)
GRI 205 Anti-corupție (Anti-Corruption, engl.)	GRI 307 Respectarea cerințelor de mediu (Environmental Compliance, engl.)		GRI 418 Confidențialitatea consumatorilor (Customer Privacy)
GRI 206 Comportament anticoncurențial (Anti-Competitive Behavior, engl.)			

Sursă: Prelucrare proprie

3. Metodologia cercetării

Analizarea companiilor românești s-a realizat pe un eșantion inițial de 8 entități (vezi Tabelul nr. 2), indexate în baza de date a site-ului GRI Sustainability Reporting Standards (GRI Standards) și având în vedere informații disponibile pe site-urile acestor entități (Anexa 1).

Procesul de selecție are la bază cinci criterii:

- companiile trebuie să facă parte din categoria companiilor mari;
- companiile trebuie să facă parte din România și din regiunea Europa;
- companiile trebuie să publice informații conform indicatorilor GRI 4 standards;

- companiile trebuie să aibă rapoarte de sustenabilitate pe cel puțin un an sau pe doi ani: 2016 și 2017;
- informațiile financiare și nefinanciare ale companiilor trebuie să fie publice pentru părțile interesate.

Scopul acestui studiu este de a analiza dacă entitățile românești sunt orientate spre a publica rapoarte de sustenabilitate, în vederea obținerii performanței. Pentru a atinge acest obiectiv, am formulat următoarele ipoteze:

H1: *Companiile românești indexate în baza de date a site-ului GRI respectă raportarea nefinanciară conform cadrului GRI.*

H2: *Companiile analizate obțin performanță datorită utilizării practicilor de comunicare a informațiilor nefinanciare.*

H3: Companiile românești prezintă informații nefinanciare ca urmare a unui

comportament determinat de un izomorfism instituțional.

Tabelul nr. 2. Eșantionul companiilor românești indexate în baza de date a site-ului GRI				
Nume	Mărime	Sector	Regiune	Rapoarte
Distribuție Oltenia (CEZ România)	Mari	Utilități	Europa	2018-2017 – GRI-G4; 2016- GRI- G4
GlaxoSmithKline Romania (GSK)	Mari	Produse de îngrijit	Europa	2017-2016- GRI-G4; 2015 – GRI – G4; 2014 – GRI – G4; 2013 – GRI – G4
KMG International (KMG)	Mari	Energie	Europa	2018 – GRI – G4; 2017 – GRI – G4; 2016 – GRI – G4; 2015 – GRI – G4
OMV Petrom (SNP)	Mari	Energie	Europa	2018- GRI-G4; 2017 – GRI – G4; 2015 – GRI – G4
Raiffeisen Bank România (RBRO16)	Mari	Servicii financiare	Europa	2018- GRI-G4; 2016 – GRI – G4; 2015 – GRI – G4
SIVECO ROMANIA SA (SIV)	Mari	Altele	Europa	2016 – GRI – G4; 2014 – GRI – G4
Telekom România (DTE)	Mari	Telecomunicații	Europa	2018- GRI-G4; 2017 – GRI – G4
Ursus Breweries, a subsidiary of SABMiller plc.	Mari	Produse alimentare și băuturi	Europa	2016 – GRI – G4; 2015 – GRI – G4

Sursă: Prelucrare proprie

Anii de referință analizați sunt 2018, 2017 și 2016. În urma analizei au rezultat în total 22 de rapoarte de sustenabilitate, din care 16 rapoarte de sustenabilitate au fost incluse în analiza efectuată. Compania SIVECO ROMANIA SA (SIV) a fost eliminată parțial deoarece nu a prezentat niciun raport pe anul 2017. Compania Distribuție Oltenia (CEZ România) a unit raportul de sustenabilitate din anul 2017 cu cel pentru anul 2018, iar GlaxoSmithKline Romania (GSK) a unit raportul de sustenabilitate din anul 2016 cu anul 2017. Prin urmare, companiile enumerate mai sus nu au fost eliminate deoarece prezintă rapoarte de sustenabilitate pe cel puțin un an sau doi ani: 2016 și 2017.

De asemenea, pentru a obține o analiză de calitate ridicată, relevantă, utilă, consecventă și comparabilă am folosit și „Ghidul privind raportarea informațiilor nefinanciare” elaborat de Comisia Europeană (2017), care arată că obiectivul entităților este să publice informații nefinanciare (ecologice, sociale și referitoare la aspecte de guvernare corporativă) și Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM) nr. 1/2006. Publicarea de informații nefinanciare conduce la favorizarea creșterii economice într-un mod durabil și, de asemenea, asigură transparență pentru părțile interesate. Pentru înțelegerea completă de către părțile interesate a componentelor cheie din structura de valori

a unei entități, companiile s-au orientat în a publica voluntar informații nefinanciare. Astfel, informațiile despre raportarea nefinanciară permit identificarea principalilor indicatori ce conduc la performanță și permit și evaluarea acestora.

Rapoartele de sustenabilitate ale companiilor analizate au fost luate de pe site-ul GRI, cât și de pe site-ul acestor companii, iar pentru a arăta „conformitatea rapoartelor sustenabile privind Dimensiunea ESG”, am adaptat metodologia folosită în studiul lui Skouloudis et al. (2010). Am creat un model bazat pe scoruri de la 1 la 3, aplicat pe indicatorii GRI.

Indicatorii GRI au fost adaptați la condițiile de raportare a companiilor românești, eliminând:

- GRI 408 Munca copiilor (Child Labor, engl.);
- GR 409 Muncă forțată sau obligatorie (Forced or Compulsory Labor, engl);
- GRI 419 Conformitatea socioeconomică (Socioeconomic Compliance, engl.);
- GRI 308 Evaluarea de mediu a furnizorilor (Supplier Environmental Assessment, engl);
- GRI 407 Libertatea de asociere și negocierea colectivă (Freedom of Association and Collective Bargaining, engl.);

- GRI 414 Evaluarea socială a furnizorului (Supplier Social Assessment, engl.);
- GRI 411 Drepturile omenilor indigeni (Rights of Indigenous Peoples, engl.);
- GRI 413 Comunități locale (Local Communities, engl.).

Pentru a obține un scor de 3, companiile trebuie să ofere o acoperire completă și sistematică a elementelor analizate, scorul 2 este obținut de companii care respectă parțial cerințele GRI, de exemplu, nu furnizează informații detaliate și scorul 1 este obținut atunci când unul dintre elementele GRI nu a fost menționat sau este prezentat generic în enunțuri (de exemplu, au prezentat doar indicatorul privind elementele GRI).

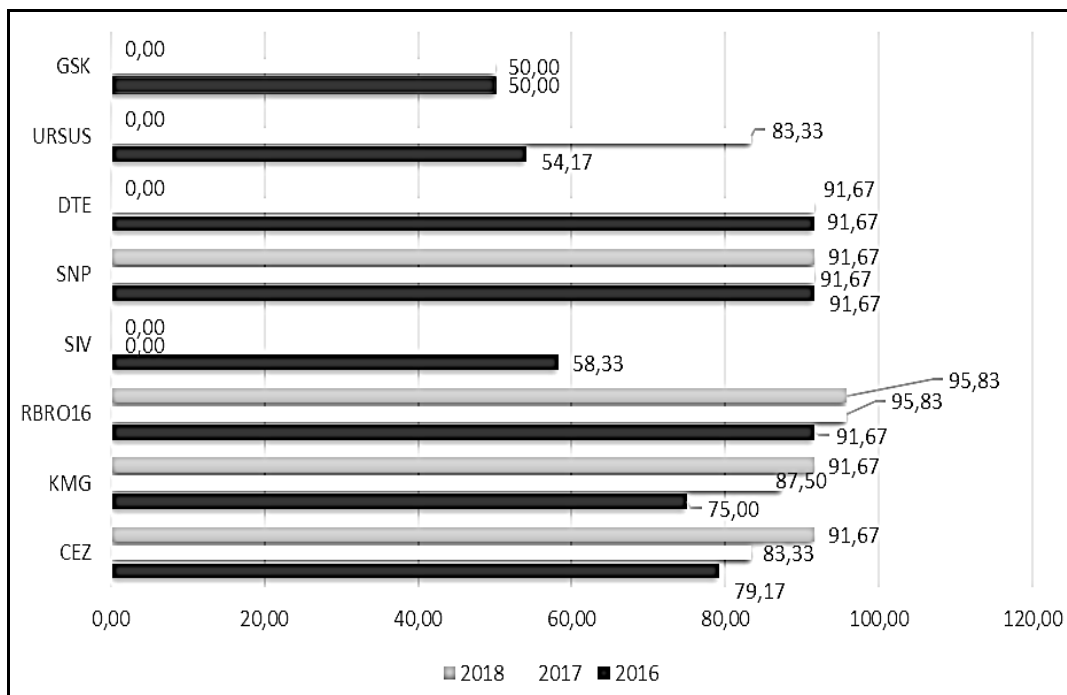
4. Analiza elementelor GRI

Pentru a determina gradul de adoptare și de conformitate cu cerințele GRI, am analizat rapoartele de sustenabilitate ale companiilor selectate, publicate pe site-ul oficial al

bazei de date GRI, cât și de pe site-ul acestora pe trei ani: 2016, 2017 și 2018. Conformitatea rapoartelor de sustenabilitate a companiilor analizate a fost măsurată pentru cele trei dimensiuni (governanță corporatistă, socială și de mediu natural) folosind scoruri de la 1 la 3, din care rezultă mai multe diagrame. Pentru a realiza diagramele, am calculat scorurile în valori relative.

Diagrama nr. 1 prezintă gradul de conformitate a rapoartelor de sustenabilitate cu elementele de governanță corporatistă cerute de cadrul GRI pentru anii 2016, 2017 și 2018. Scorul maxim ce putea fi obținut de o companie pentru conformitatea cu elementele de governanță corporatistă cerute de cadrul GRI este 24. Cei 8 indicatori de governanță corporatistă ceruți de cadrul GRI pentru care am acordat scoruri de la 1 la 3 sunt: **GRI 102** Raportare generală; **GRI 103** Abordarea managementului; **GRI 201** Performanță economică; **GRI 202** Marketing; **GRI 203** Impactul economic indirect; **GRI 204** Practici de achiziție; **GRI 205** Anti-corupție; **GRI 206** Comportament anticoncurențial.

Diagrama nr. 1. Gradul de conformitate cu elementele de governanță corporatistă GRI pe anii 2016, 2017 și 2018

Sursă: Prelucrare proprie

Putem observa în **Diagrama nr. 1**, că scorul relativ privind conformitatea rapoartelor de sustenabilitate cu elemente de governanță corporatistă cerute de cadrul GRI pentru anul 2018 cel mai mare a fost obținut de companiile: Raiffeisen Bank România cu 95,83%, urmată de OMV PETROM, KMG International și Distribuție Oltenia cu 91,67%. În plus, putem remarca că procentul cel mai slab l-au obținut GlaxoSmithKline Romania și SIVECO ROMANIA SA. Scorul de 50,00%, respectiv 58,33%, obținut de cele două companii este datorat faptului că acestea au publicat rapoarte de sustenabilitate doar pentru anii 2016 și 2017, fapt ce arată că orientarea companiei spre a publica informații nefinanciare nu este prioritară.

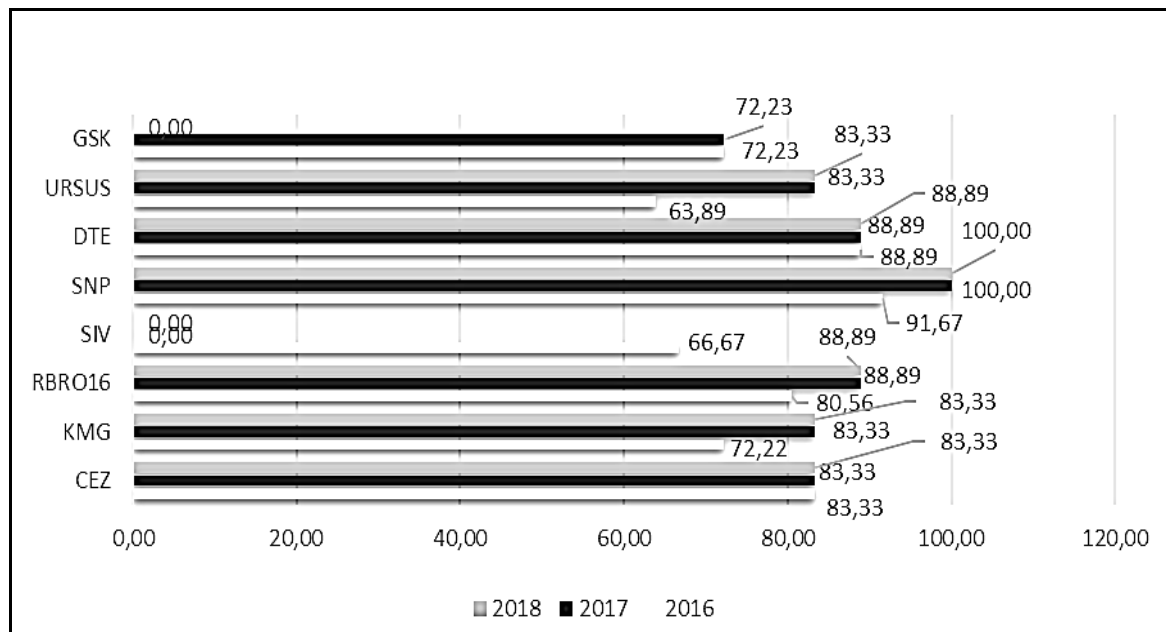
Diagrama nr. 2 prezintă gradul de conformitate a rapoartelor privind elementele sociale cerute de cadrul GRI pentru anii 2016, 2017 și 2018. Scorul maxim obținut de o companie pentru elementele sociale este

36. Pentru anul 2018, scorul maxim de 100% este obținut de OMV PETROM, ceea ce arată că această entitate respectă integral cele douăsprezece elemente sociale cerute de cadrul GRI, respectiv: **GRI 401** Forța de muncă; **GRI 402** Relații de muncă/management; **GRI 403** Sănătate și securitate la locul de muncă; **GRI 404** Training și educație; **GRI 405** Diversitate și egalitate de șanse; **GRI 406** Nediscriminare; **GRI 410** Practici de securitate; **GRI 412** Drepturile omului; **GRI 415** Politici publice; **GRI 416** Protecția consumatorului; **GRI 417** Marketing și Etichetare; **GRI 418** Confidențialitatea consumatorilor.

Al doilea scor a fost obținut de Raiffeisen Bank România, cu 88,89% și de companiile KMG International și Distribuție Oltenia (CEZ România) cu 88,33%.

În ceea ce privește compania SIVECO ROMANIA SA putem remarca faptul că și pentru dimensiunea socială a raportării sustenabilității aceasta are un scor scăzut, obținând 66,67%.

Diagrama nr. 2. Gradul de conformitate cu elementele sociale GRI pe anii 2016, 2017 și 2018

Sursă: Prelucrare proprie

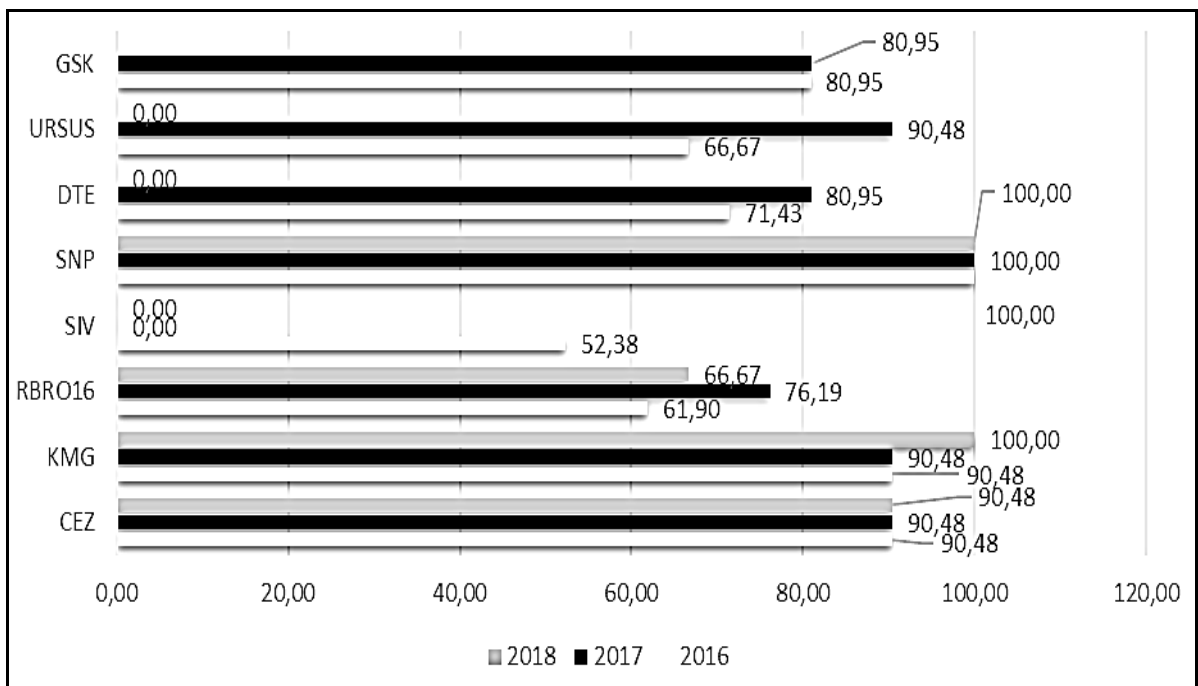
În **Diagrama nr. 3** se prezintă gradul de conformitate a rapoartelor de sustenabilitate cu elementele de mediu natural cerute de cadrul GRI, pentru anii 2016, 2017 și 2018. Scorul maxim pentru raportarea dimensiunii de mediu natural conform GRI pentru o companie este 21.

Cei șapte indicatori de mediu natural pentru care s-au acordat scoruri de la 1 la 3 sunt: **GRI 301** Materiale; **GRI 302** Energie; **GRI 303** Apă; **GRI 304** Biodiversitate; **GRI 305** Emisii; **GRI 306** Deșeurii; **GRI 307** Respectarea cerințelor de mediu.

Pentru anul 2018, scorul relativ maxim de 100% privind respectarea celor șapte indicatori GRI privind dimensiunea de mediu natural este obținut de

companiile OMV PETROM și KMG International. Al doilea scor este obținut de companiile Distribuție Oltenia și Ursus, care au un punctaj de 90,48%.

Diagrama nr. 3. Gradul de conformitate cu elementele de mediu natural GRI pe anii 2016, 2017 și 2018

Sursă: Prelucrare proprie

5. Discuții

În urma analizei celor trei dimensiuni ESG – social, mediu și guvernanță putem observa că entitățile sunt orientate spre a publica parțial informații nefinanciare în conformitate cu cadrul GRI. Raportarea parțială a informațiilor nefinanciare de către companii este un fenomen constatat și de alți autori, cum ar fi Crane et al. (2008) pentru companiile europene, Birth et al. (2008) pentru companiile elvețiene și Chan et al. (2005) pentru companiile listate din Hong Kong. Totodată, comunicarea informațiilor nefinanciare este esențială pentru a reduce asimetria informațiilor nefinanciare (Narayanan et al., 2000). Furnizarea de informații nefinanciare permite investitorilor să evalueze mai bine performanța și să aibă o viziune mai amplă a performanței corporative (Holder-Webb et al. 2009), pentru a putea face comparații între entități din industrii diferite (Riley et al. 2003).

În studiul nostru, singura companie românească care obține o conformitate echilibrată a rapoartelor atingând o medie a scorurilor de 97,23% pe cele trei dimensiuni ESG este OMV PETROM. Acest grad de conformitate a rapoartelor nefinanciare privind respectarea elementelor cerute de cadrul GRI poate fi explicat prin faptul că OMV Petrom publică voluntar rapoarte de sustenabilitate din anul 2011. Comportamentul voluntar de a publica rapoarte de sustenabilitate înainte de adoptarea Directivei 2014/94/EU subliniază un comportament izomorfic mimetic, cât și izomorfic coercitiv, pentru perioada când rapoartele de sustenabilitate au devenit obligatorii, prin măsuri legale, începând cu raportarea pentru anul 2017.

În afară de OMV Petrom care are un grad de conformitate ridicat pe toate cele trei dimensiuni, putem remarca faptul că pentru dimensiunea privind elementele de mediu natural scorurile cele mai mari sunt

obținute de companiile care fac parte din domeniul industrial. Acest scor ridicat de peste 90%, chiar de 100% obținut de OMV Petrom, poate fi explicat prin faptul că aceste companii trebuie să respecte normele legale de mediu (vezi *Diagrama nr. 3*).

Astfel, fiecare raport de sustenabilitate reprezintă o bază bine structurată a materialității performanței în ceea ce privește durabilitatea.

6. Conformitatea rapoartelor de sustenabilitate cu indicatorii GRI și cu regulamentul CNVM 1/2006

În prezent, comunicarea de informații nefinanciare este obligatorie sau voluntară, aceasta fiind o practică comună în rândul entităților pentru a atenua costurile de afaceri (*business affairs, engl.*) și pentru a reduce asimetriile de informații. De asemenea, companiile sunt orientate în mod activ să satisfacă nevoile clienților și așteptările acestora prin a implementa aspecte sociale pentru a obține performanța afacerii.

În *Diagrama nr. 4* s-a calculat media scorurilor totale ale celor trei dimensiuni ale raportării corporatiste nefinanciare pe fiecare an – 2016, 2017 și 2018 – în valori relative, deoarece scorurile maxime posibile sunt diferite. Comparând cei trei ani putem observa că elementele analizate cresc în fiecare an, fiecare companie dând o atenție mai mare acestor elemente. Pentru fiecare companie am calculat media scorurilor maxime a fiecărui dimensiuni (financiar, social și de mediu natural) în procente.

În urma analizei, putem observa faptul că în anul 2017 și 2018 companiile se orientează spre a oferi o conformitate mai ridicată pentru cele trei dimensiuni ESG ale raportării nefinanciare. În anul 2017 și 2018 gradul de conformitate este superior față de anul 2016. Analizând cei trei ani – 2016, 2017 și 2018 – se poate remarca faptul că indicatorii încep să atingă un scor maxim de 3, deci companiile încep să acorde un interes mai mare acestei teme, să respecte și să publice informații în conformitate cu cele trei dimensiuni.

În anul 2016, pentru dimensiunea socială scorul este 78,19%, în anul 2017 scorul crește ajungând la

87,97%, iar în anul 2018 ajunge la 88,99%.

Orientarea companiilor pentru anul 2017 este pe elementele GRI 403 Sănătate și securitate la locul de muncă și GRI 405 Diversitate și egalitate de șanse, acestea asigurând obținerea unui scor mai mare, de maxim 2 sau 3, conform grilei de scoruri.

Totuși, conformitatea companiilor românești cu cele trei dimensiuni, cât și cu standardul GRI în anul 2016, pentru elementul de mediu natural este foarte scăzută, deși companiile sunt obligate să respecte normele legislative de mediu, ele neacordând atenție suficientă acestui element. În schimb, începând cu anul 2017 și anul 2018, orientarea companiilor de a publica informații nefinanciare privind dimensiunea de mediu natural este în creștere. Cele mai bune scoruri acordate în 2017 sunt pentru GRI 303 Apă și GRI 307 Respectarea cerințelor de mediu, față de anul 2016.

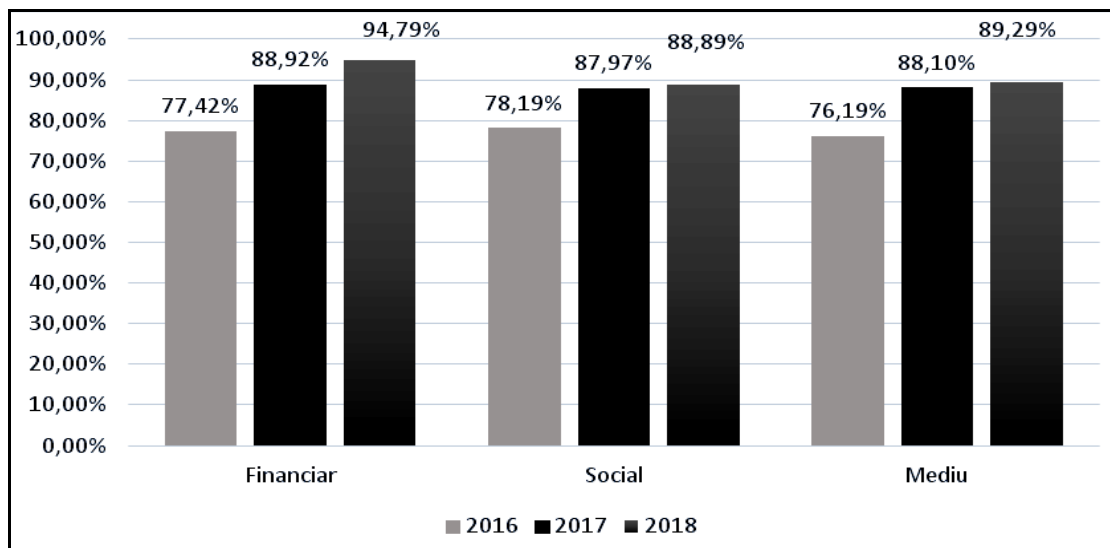
Acest fenomen de creștere a rapoartelor de sustenabilitate în a oferi informații despre cele trei dimensiuni este datorat adoptării Directivei 2014/95/EU, cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017, și OMFP 1938/2016, care a introdus „Declarația nefinanciară”, întrucât companiile sunt obligate să publice informații privind CSR.

În ceea ce privește respectarea Regulamentului CNVM 1/2006, companiile analizate au arătat o aplicabilitate integrală a acestuia, deoarece respectarea sa presupune prezentarea de informații privind:

- Modelul de business;
- Politicile de management al riscului;
- Risc (de natură financiară);
- Impactul privind mediul;
- Litigii de mediu;
- Pregătire profesională (structura angajaților);
- Relațiile dintre management și angajați;
- Litigii cu angajații;
- Numărul de membri ai sindicatelor.

Toate aceste elemente ale Regulamentului 1/2006 sunt prezente în elementele cadrului GRI Standards, prin urmare nivelul de conformitate a elementelor privind informațiile nefinanciare este respectat integral de companiile românești.

Diagrama nr. 4. Conformitatea companiilor românești cu cele trei dimensiuni ESG ale cadrului GRI

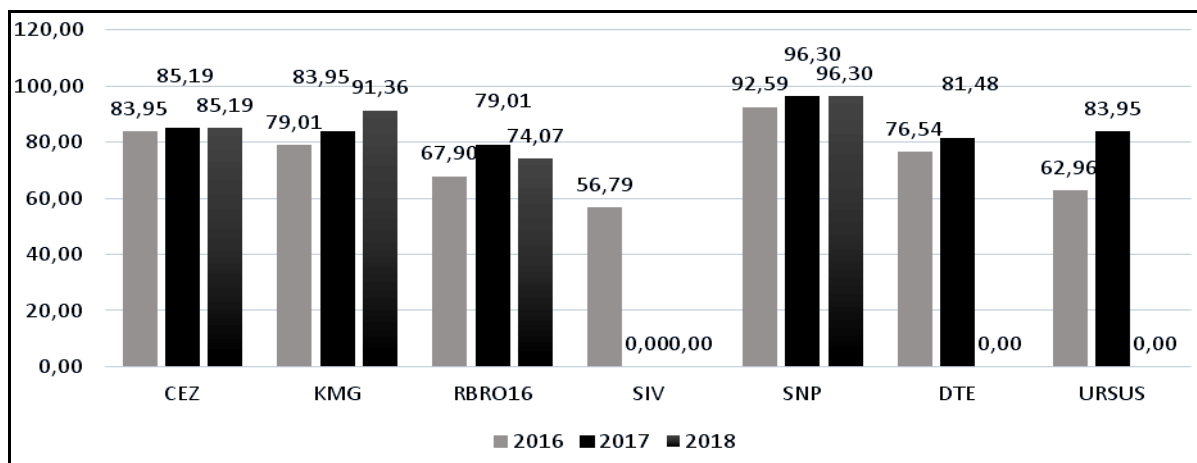
Sursă: Prelucrare proprie

Din **Diagrama nr. 4** se poate observa că din ce în ce mai mult companiile sunt orientate în a aplica cadrul de raportare GRI, față de anul 2016 în care companiile respectă, în general, reglementările CNVM.

Pentru a realiza **Diagrama nr. 5**, s-a calculat totalul scorurilor în valori relative ale celor 3 dimensiuni pe anii 2016, 2017 și 2018. Pentru anul 2016 putem observa o orientare scăzută a companiilor pentru raportarea de

informații nefinanciare. Compania care are același grad de conformitate cu cadrul GRI este OMV PETROM, cu un scor de 92,59%, iar în anul 2017 și în anul 2018 aceasta atinge scorul de 96,30%. A doua companie cu același grad de conformitate cu cadrul GRI este Distribuție Oltenia (CEZ România), care pentru anul 2016 atinge scorul de 83,95%, iar pentru anii 2017-2018 obține 85,19%.

Diagrama nr. 5. Conformitatea rapoartelor de sustenabilitate privind elementele GRI

Sursă: Prelucrare proprie

În urma analizei, putem observa că practicile de raportare nefinanciară a companiilor românești incluse în eșantion pentru fiecare an analizat sunt influențate de reglementările naționale, dar și de societatea mamă, prezentând rapoarte voluntare ale informațiilor nefinanciare.

Cu toate acestea, în anul 2016 companiile tind să respecte parțial practicile de raportare de informații nefinanciare, ceea ce sugerează că entitățile românești se află în etapele inițiale de înțelegere și aplicare, cât și de dezvoltare a practicilor de raportare. Prin urmare, două mecanisme de izomorfism ale entităților românești pentru anul 2016 sunt identificate: izomorfism coercitiv și izomorfism mimetic.

Acest lucru ne indică faptul că pentru anul 2016 publicarea de rapoarte de sustenabilitate este determinată de un izomorfism coercitiv, fapt ce înseamnă că acest mecanism este influențat de reglementările CNVM, companiile fiind părți care nu sunt interesate în mod activ în publicarea de informații nefinanciare (Gușe et al., 2016). Izomorfismul mimetic este influențat de raportarea la nivel de grup. Acest mecanism arată că tot mai mult companiile preiau cele mai bune practici de raportare, chiar fără obligația să publice informații nefinanciare.

În plus, în anii 2017 și 2018 se poate observa o creștere a aplicabilității practicilor de raportare nefinanciară de către companiile analizate. Rapoartele de sustenabilitate sunt influențate de intrarea în vigoare a Directivei 2014/95/UE, aplicabilă de la 1 ianuarie 2017, și de OMFP 1938/2016, prin care s-a introdus „Declarația nefinanciară”, companiile românești fiind obligate să publice informații privind CSR. Prin urmare, în anul 2017, putem identifica două mecanisme de izomorfism ale entităților românești: izomorfism mimetic și izomorfism normativ.

Astfel, anii 2017 și 2018 reprezintă anii în care companiile din eșantion sunt orientate spre a se ghida în a publica rapoarte de sustenabilitate folosind drept referință cadrul de raportare Global Reporting Initiative (GRI) G4 Guidelines, în opțiunea „Core”, pentru a reflecta în mod deschis asupra modului în care se raportează, precum și impactul pe care îl au entitățile în zona de operare, în toate cele trei domenii: economic, social și de mediu. Acest nivel ridicat de conformitate a rapoartelor de sustenabilitate privind cadrul GRI se datorează schimbării și conștientizării managerilor asupra faptului că aplicarea și asimetria informațiilor

nefinanciare optimizează calitatea celor trei dimensiuni ESG, conducând la sporirea performanței companiilor.

Concluzii

Într-un context european și odată cu creșterea globalizării, companiile sunt preocupate de atingerea obiectivelor de creștere durabilă și ținând cont de momentul favorabil creat de transpunerea Directivei 2014/95/EU privind raportarea nefinanciară, rapoartele de sustenabilitate au făcut mai mult decât a-și confirma necesitatea – ele au devenit un instrument pentru planificarea unei funcționări eficiente a piețelor și crearea unei economii robuste, la nivel european și la nivel național. În acest studiu se examinează efectul presiunilor părților interesate și izomorfismul dezvoltat de DiMaggio și Powell (1983) asupra deciziei corporative pentru a asigura rapoarte de sustenabilitate. Raportarea de informații nefinanciare ajută companiile să evite, să reducă sau să controleze impactul dăunător al activităților sale asupra mediului și a populației.

În ceea ce privește prima ipoteză, putem observa că toate cele 8 companii românești indexate în baza de date a site-ului GRI respectă cerințele cadrului GRI. Rezultatele obținute din analiza rapoartelor companiilor demonstrează că nivelul de adoptare a practicilor de raportare nefinanciară conform cadrului GRI se îmbunătățește semnificativ în fiecare an.

A doua ipoteză se referă la avantajele unei creșteri a performanței privind practicile de raportare a sustenabilității. Acestea sunt evidențiate în rapoartele de sustenabilitate și susținute și de Vaz et al. (2016), care arată că un nivel ridicat al unei raportări conform cadrului GRI conduce la îmbunătățirea imaginii companiei, la reducerea costurilor și la atragerea de noi potențiali investitori. Rapoartele de sustenabilitate ale companiilor analizate arată: creșterea transparenței în procesul de angajare; reflectarea opiniilor și nevoilor partenerilor, așa cum apar în activitatea companiei; întărirea și diversificarea relațiilor de colaborare internă și externă; creșterea eficienței proceselor tehnologice și diminuarea impactului negativ asupra mediului; optimizarea modelului de politică de responsabilitate socială și acordarea de sponsorizări.

Raportarea informațiilor nefinanciare urmărește să comunice performanța companiilor, către părțile interesate. Kulkarni (2014) consideră că pentru a obține avantaje în mediul concurențial, companiile trebuie să

acorde în rapoartele sale o asumare mai ridicată în a publica informații nefinanciare.

Rezultatele obținute prin testarea celei de-a treia ipoteze demonstrează că rapoartele de sustenabilitate analizate pe cei trei ani sunt influențate de cele trei mecanisme de izomorfizare: coercitiv, normativ și mimetic.

În anul 2017 și 2018, rapoartele de sustenabilitate sunt mai transparente față de anul 2016, gradul ridicat de aplicare a cadrului GRI este atins de fiecare companie în funcție de elementele specifice sectorului de activitate, rezultând că sectorul industrial acordă și este obligat să respecte normele de protejare a mediului înconjurător, obținând un grad ridicat de peste 90%. Rapoartele de sustenabilitate a acestui sector sunt influențate în mod activ de trei mecanisme de izomorfism: izomorfism coercitiv, normativ și izomorfism mimetic.

O limită a cercetării este dată de eșantionul mic folosit, în urma aplicării criteriilor de selecție a eșantionului rezultând numai 8 companii. O soluție pentru a arăta

conformitatea rapoartelor sustenabile cu principiile raportării nefinanciare este includerea în analiză și a altor companii din regiunea Europei. A doua limită este reprezentată de absența unor discuții cu persoane din cadrul companiilor. O altă limită este reprezentată de o posibilă subiectivitate a grilei de notare și de codare a rapoartelor.

Lucrarea intenționează să lărgască viziunea de raportare a acestor companii și să permită o mai bună înțelegere a dimensiunii ESG și a raportării sustenabilității.

În concluzie, studiul arată că în România companiile mari se află într-un proces continuu de dezvoltare privind înțelegerea cadrului GRI. Companiile publică informații nefinanciare pentru optimizarea calității implementării principiilor de bună guvernanta corporativă, etică și integritate. Prin urmare, entitățile se orientează pe dezvoltarea unui proces sustenabil, cu un impact pozitiv asupra economiei, mediului și comunității.

BIBLIOGRAFIE

1. Adams, C.A., Coutts, A., Harte, G., (1995), Corporate equal opportunities (non-) disclosure, *British Accounting Review*, 27 (2), pp. 87-108.
2. Barnea, A., Rubin, A., (2010), Corporate social responsibility as a conflict between shareholders, *Journal of Business Ethics*, 97 (1), pp. 71-86.
3. Birth, G., Illia, L., Lurati, F., Zamparini, A., (2008), Communicating CSR: practices among Switzerland's top 300 companies, *Corporate Communications: An International Journal*, 13 (2), pp. 182-196.
4. Brown, W., Helland, E., Smith, J., (2006), Corporate philanthropic practices, *Journal of Corporate Finance*, 12 (5), pp. 855-877.
5. Carpenter, V.L. and Feroz, E.H. (2001), Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments' decisions to adopt generally accepted accounting principles, *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 26, pp. 565-96.
6. Chan, J.C., Welford, R., (2005), Assessing corporate environmental risk in China: an evaluation of reporting activities of Hong Kong listed enterprises, *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 12, pp. 88-104.
7. Chih, H. L., Shen, C. H., & Kang, F. C., (2008), Corporate social responsibility, investor protection, and earnings management: Some international evidence, *Journal of Business Ethics*, 79(1/2), pp. 179-198.
8. Clarke, J. and Gibson-Sweet, M., (1999), The use of corporate social disclosure in the management of reputation and legitimacy: a cross sectoral analysis of UK top 100 companies, *Business Ethics: A European Review*, Vol. 8, No. 1, pp. 5-13.
9. Crane A., Matten D. and Spence L., (2008), Corporate Social Responsibility: Readings and Cases in Global Context, *London: Routledge*, pp.3-20.
10. Cummings, J., & Doh, J., (2000), Identifying who matters: mapping key players in multiple environments, *California Management Review*, 42(2), pp. 83-104.
11. Delmas, M., (2002), The diffusion of environmental management standards in Europe and the United States: an institutional perspective, *Policy Sciences*, Vol. 35, pp. 91-119.
12. DiMaggio, P. J., & Powell, W. W., (1983), The iron cage revised: institutional isomorphism and collective

- rationality in organizational fields, *American Sociological Review*, 48(2), pp. 147-160.
13. Filbeck, G., Gorman, R., Zhao, X., (2009), The 'best corporate citizens': are they good for their shareholders?, *Financial Review*, 44 (2), pp. 239-262.
  14. Freeman, R., (1994), The Politics of Stakeholder Theory: Some Future Directions, *Business Ethics Quarterly*, vol. 4, No. 4 (Oct.), pp. 409-421.
  15. Friedman, M., (1970), Money and income: comment on Tobin, *Quarterly Journal of Economics*, 84 (2), pp. 318-327.
  16. Gray, R.H., Kouhy, R., Lavers, S., (1995), Corporate social and environmental reporting: a review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 2, pp. 47-77.
  17. Gray, R.H., Owen, D., Adams, C.A., (1996), *Accounting and Accountability: Changes and Challenges in Corporate Social and Environmental Reporting*, Prentice Hall, Hemel Hempstead.
  18. Greening, D., & Turban, D., (2000), Corporate social performance as a competitive advantage in attracting a quality workforce, *Business and Society*, 39(3), pp. 254-280.
  19. Grougiou V., Leventis S., Dedoulis E., Owusu-Ansahe S., (2014), Corporate social responsibility and earnings management in U.S. banks, *Accounting Forum*, No. 38, pp. 155-169
  20. Gușe, R. G., Almășan, A., Circa, C., Dumitru, M., (2016), The role of the stakeholders in the institutionalization of the CSR reporting in Romania, *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 15, No. 2, pp. 304-340.
  21. Hartman, L. P., Rubin, R. S., & Dhanda, K. K., (2007), The communication of corporate social responsibility: United States and European Union multinational corporations, *Journal of Business Ethics*, 74, pp. 373-389.
  22. Healy, P., & Palepu, K., (2001), Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature, *Journal of Accounting and Economics*, No. 31, pp. 405-440.
  23. Holder-Webb, L., J. Cohen, L. Nath, and D. Wood., (2009), The supply of corporate social responsibility disclosure among U. S. firms, *Journal of Business Ethics*, (February), pp. 497-527.
  24. Hussain, M.M. and Hoque, Z., (2002), Understanding non-financial performance measurement practices in Japanese banks: a new institutional sociology perspective, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15, No. 2, pp. 162-183.
  25. Jennings P.D. & Zandbergen P.A. (1995), Ecologically sustainable organizations: an institutional approach, *Academy of Management Review*, vol. 20, pp. 1015-1052.
  26. Jo, H., Harjoto, M., (2011), Corporate governance and firm value: the impact of corporate social responsibility, *Journal of Business Ethics*, 103 (3), pp. 351-383.
  27. Jo, H., Harjoto, M., (2012), The causal effect of corporate governance on corporate social responsibility, *Journal of Business Ethics*, 106 (1), pp. 53-72.
  28. Kim, H.L., Rhou, Y., Uysal, M., Kwon, N., (2017), An examination of the links between corporate social responsibility (CSR) and its internal consequences, *International Journal of Hospitality Management*, 61, pp. 26-34.
  29. Kulkarni Aishwarya R, (2014), A Review of Concept and Reporting of Non-Financial Initiatives of Business Organisations, *Procedia Economics and Finance*, 11, pp. 33-41.
  30. Lee, D., Faff, R., (2009), Corporate sustainability performance and idiosyncratic risk: a global perspective, *Financial Review*, 44 (2), pp. 213-237.
  31. Lee, S., Kim, B., Ham, S., (2018), Strategic CSR in the airline industry: does materiality matter?, *International Journal of Hospitality Management*, 30 (12), pp. 3592-3608.
  32. Milstein, M.B., Hart, S.L. & York, A.S., (2002), Coercion breeds variation: the differential impact of isomorphic pressures on environmental strategies, in „Organizations, Policy and the Natural Environment: Institutional and Strategic Perspectives”, Hoffman A.J. & Ventresca M.J. (eds). *Stanford University Press: Stanford*, pp. 151-172.
  33. Morhardt, J.E., Baird, S., Freeman, K., (2002), Scoring corporate environmental and sustainability reports using GRI 2000, ISO 14031 and other criteria,

- Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 9, pp. 215–233.
34. Narayanan, V. K., Pincus G. E., Kelm K. M., Lander D. M., (2000), The influence of voluntarily disclosed qualitative information, *Strategic Management Journal*, 21, pp. 707-722.
  35. Nielsen, A. E., & Thomsen, C., (2007), Reporting CSR – what and how to say it?, *Corporate Communications: An International Journal*, 12(1), pp. 25-40.
  36. Orhan Akisik, Graham Gal, (2011), Sustainability in businesses, corporate social responsibility, and accounting standards: An empirical study, *International Journal of Accounting and Information Management*, September, pp. 303- 324.
  37. Ortas, E., Alvarez, I., Jaussaud, J., Garayar, A., (2015), The impact of institutional and social context on corporate environmental, social and governance performance of companies committed to voluntary corporate social responsibility initiatives, *Journal of Cleaner Production*, 108, pp. 673-684.
  38. Peng, M. W., (2002), Towards an institution-based view of business strategy, *Asia Pacific Journal of Management*, 19(2–3), pp. 251-267.
  39. Prior, D., Surroca, J., & Tribo, J., (2008), Are socially responsible managers really ethical? Exploring the relationship between earnings management and corporate social responsibility, *Corporate Governance: An International Review*, 16(3), pp. 160-177.
  40. Riley, R. A., Pearson T. A, Trompeter G., (2003), The value relevance of nonfinancial performance variables and accounting information: The case of the airline industry, *Journal of Accounting and Public Policy*, (May–June), pp. 231-253.
  41. Statman, M., Glushkov, D., (2009), The wages of social responsibility, *Financial Analysts Journal*, 65, pp. 33-46.
  42. Skouloudis A., Evangelinos K., Kourmouis F., (2010), *Assessing non-financial reports according to the Global Reporting Initiative guidelines: evidence from Greece*, *Journal of Cleaner Production* 18, pp. 426-438.
  43. Su, L., Swanson, S.R., Hsu, M., Chen, X., (2017), How does perceived corporate social responsibility contribute to green consumer behavior of Chinese tourists: a hotel context, *International Journal of Hospitality Management*, 29 (12), pp. 3157-3176.
  44. Thiel M., (2020), Governing indifference: Challenges and opportunities for collaborative governance performance, *The International Journal of Management Education*, 18, pp. 1-11.
  45. Tsamenyi, M., Cullen, J. and Gonzalez, J.M.G., (2006), Changes in accounting and financial information system in a Spanish electricity company: A new institutional theory analysis, *Management Accounting Research*, Vol. 17, pp. 409-432.
  46. Vaz N., Fernandez-Feijoo, B., Ruiz, S., (2016), Integrated reporting: An International overview, *Business Ethics: A European Review*, Volume 25, Number 4, pp. 557-591.
  47. Verrecchia, R. (1993), How do we assess a model of price and volume?, *The Accounting Review*, 68(4), pp. 870-873.
  48. Yu Y., Huo B., (2019), The impact of environmental orientation on supplier green management and financial performance: the moderating role of relational capital, *Journal of Cleaner Production*, 211, pp. 628-639.
  49. CNVM, 2006, Regulamentul nr. 1/2006. Disponibil online pe: <http://asfromania.ro/files/capital/regulamente/2006/Regulamentul-01-2006.pdf>
  50. GRI STANDARDS emis de organizațiile non-profit. Disponibil online pe: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/>
  51. KPMG (2013), The KPMG survey of corporate responsibility reporting 2013. Disponibil online pe: www.kpmg.com/sustainability
  52. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1938/2016 din 17 august 2016 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile, *Monitorul Oficial al României* nr. 680 din 2 septembrie 2016, Disponibil online: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OMFP_1938_2016.pdf
  53. UE (2014), Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 22 Octombrie 2014, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, Disponibil online pe: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=RO> citare UE, 2014

54. UE (2017), Ghid privind raportarea informațiilor nefinanciare, dezvoltat de Comisia Europeană. Disponibil online pe: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=RO](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=RO)
55. <https://www.distributieoltenia.ro/ro>
56. <https://ro.gsk.com/>
57. <https://rompetrol.kmginternational.com/kmg-international.html>
58. <https://www.omvpetrom.com/ro>
59. <https://www.raiffeisen.ro/despre-noi/responsabilitate-corporativa/rapoarte-anuale-csr/>
60. <http://www.siveco.ro/>
61. <https://www.sustainability-reports.com/global-reporting-initiative-gri-presents-exposure-draft-of-the-sustainability-reporting-guidelines/>
62. <https://www.telekom.ro/despre-noi/responsabilitate/piata-telecom/rapoarte-cr/>
63. <https://ursus-breweries.ro/responsabilitate/>
64. https://en.wikipedia.org/wiki/Global_Reporting_Initiative
65. <https://www.sustainability-reports.com/global-reporting-initiative-gri-presents-exposure-draft-of-the-sustainability-reporting-guidelines/>

Anexa 1. Lista rapoartelor analizate

Nume	Mărime	Sector	Rapoarte				
			2016	2016–2017	2017	2017–2018	2018
Distribuție Oltenia (CEZ Romania)	Mari	Utilități	Raport de sustenabilitate	–	Raport de sustenabilitate	Raport de sustenabilitate	
GlaxoSmithKline Romania (GSK)	Mari	Produse de îngrijire	–	Raport de responsabilitate corporativă	–	–	–
KMG International (KMG)	Mari	Energie	Raport de sustenabilitate – Transformarea viitorului		Oamenii au realizări deosebite (<i>People have of great achievements</i> , engl.) – Raport de sustenabilitate		–
OMV Petrom (SNP)	Mari	Energie	Raport de sustenabilitate – Pasiune pentru energie. Angajament pentru viitor		Raport de sustenabilitate – Aici și acum energie pentru o viață mai bună		ENERGIA NOASTRĂ PENTRU UN VIITOR SUSTENABIL – Raport de sustenabilitate 2018
Raiffeisen Bank Romania (RBRO16)	Mari	Servicii financiare	Raport de responsabilitate socială corporativă		Punem responsabilitatea în lumină – Raport de sustenabilitate		Raport de sustenabilitate
SIVECO ROMANIA SA (SIV)	Mari	Altele	Soluții inovatoare pentru o comunitate durabilă Raportul anual de sustenabilitate 2016		–		–
Telekom Romania	Mari	Telecomunicații	Raport de sustenabilitate		Raport de sustenabilitate		–
Ursus Breweries, a subsidiary of SABMiller plc.	Mari	Produse alimentare și băuturi	Raport de sustenabilitate		Raport de dezvoltare durabilă		–